

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫН ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАН АЖЫЛЧЫ ХООРАЯ КОМИТЕТТЕРИНИН, АЖЫЛЧЫ ЧОНАР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ОБЛАСТ БОЛГАН ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИН ОРГАНЫ

1955 СЕНТЯБРЬ 25 ВОСКРЕСЕНЬЕ № 193 (3387) Өртөз 20 коп.

Финлянд Республиканын Президентизи дээргі Ю. К. Пааскивини Москвадан үнүнкени (1 арын).
Герман Демократтыг Республиканын Чазак төлээлерини Москвадан үнүнкени (1 арын).
Партия эге организациязынын кижиздикчи болгаш организациячы ролон белдер (2 арын).
В. Санаа. — Аныктар ортузунга лекция пропагандалы күштөлдирер (2 арын).
Куску хову ажыларын дүргөн доозар (2 арын).
Ештыгалашкыга үлөгерит белеткенир (3 арын).
Я. Доржу. — Бездө ажыл-агыйнын узам ындагы көдүрүшкүнү дөш демиселде (3 арын).
КНО-нуң Кол Ассамблеясының X сессиясында (4 арын).

КУШ-АЖЫЛДЫҢ БАЙДАЛЫН ХҮН-БҮРҮ ЭКИЖИДЕР

Ажылдын бандыг-даа алдырынга кижилерин күш-ажылынын үрө-түннөлдөрүнүн ажылдан турар чериниң байдалынан улап хамаарып. Ажылчынар арга-апарып болгаш өйдүнө температураны, чырык, арың-сыңың болгаш дегем дегемге ажылдарын дөш Совет күрүнө бүтү-ле болдунар аргаларын тургузуу, анда хүн-бүрүнү күчөткөнүн салып турар.

Күш-ажылдын чорудулууну организастары-биле күш-ажылды камгааларынын, техниканын айыл чок чорууну болгаш бүдүрүлгенин арың-шевириниң талазы-биле ажылдар сыйрып холбошкан. Бо ажылдарга камгаал кылдынар, хүн болгаш салбылган чырык, оялат болгаш агаар кирир херекселдер, теп азар, чунар, ченинер база дыштаныр черлер болгаш өске-даа чүүлөр хамаарып.

Ажылчынарнын күш-ажылынга таарымчалык байдал тургустунган болгаш анда улап күчөткөнүн салып турар чиктер бистид бүдүрүлгелеринесте өзөшкөн. Кызылдын иш авазу бо талазы-биле өзөк көскү чедиршилерин чедип элген. Заводта агаар кирир черлер тургустунган, ол чорук чектерге температураны кайы-даа үедө доктаамал хемчээлге тургузар арганы берген. Пилораманын болгаш өске-даа механизмдерин шимжээр кезектерин иш азыктан турар кижилерге айыл чок кылдып тургускан. Дыштыг-аа ажылдар ажылчынар чымык хелтер-биле хандырткан. Заводтун бүтү ажылчынарны тускай хелтерин алган.

Областын культура эргелигинде типографиязында, Кызылдын аш-чөк комбинациянда, Эни болгаш Кочу алдын уургайларында база чамдык өске-даа бүдүрүлгелерде ажылчынарнын амыдыралына таарымчалык байдал тургузар талазы-биле ажылдар чоруттунган. Чижээ, Эни болгаш Кочу бүдүрүлгелеринде дажыларнын ажылынга, оларнын амыдырал-чурттагылыгына улап күчөткөнүн салдыган. Иш азыктан хемчээлдерин айыл чок чоруу хандырткан, ажылчынар ажылдын онза байдалына таарымчалык тускай хелтерин чогуу өйдүнө ал турар. Ол чорук күш-ажылдын бүдүрүлгүнү чайгышты чөк бедирлерин чедирген. Иштин коллектив бо чымык бүдүрүлгө планын август 27-де хууза бетинде күчөткөн, а Кочутун дажылары чыл планын—сентябрь 20-де хууза бетинде күчөткөн.

Ады үнгөн бүдүрүлгелерин ажыл-агый удуруткучулары, партия болгаш профивел организациялары күш-ажылдын байдалын экижидер дугайында доктаамал күчөткөнүн салып келген. Он түннелинде бүдүрүлгө планын сай-даа, шынар-даа талазы-биле бо бүдүрүлгелер чедиршишкенин күчөткөнүн турар.

Иш азыктан бүдүрүлгенин ажыл-чорудулуунга күш-ажылдын байдалы шимтиринг ролду ойнар деп чүвени чедир үнөвөйиң турар ажыл-агый удуруткучулары, партия болгаш профивел организациялары база бар. Күш-ажылдын байдалын улам-на экижидерин өрдүнгөн аш-ахоронгелер болгаш матерналдар чурт үлетпүрүнүң область эргелигинде болгаш оттурар чүдүлүн чурт үлетпүр эргелигинде чөк өвөс. Иш азыктан-даа аргаларын ады үнгөн черлерин чамдык бүдүрүлгелерин чөк ажылдап турарынын фактылары бар.

Элегестин хөмүр даш шахтазында техниканын айыл чок чоруунга күчөткөнү сула салдыган. Чер иштинде ажылдан турар шахтерлар артык маддылал эжиң чөк-ка ажылдан туралар. Дажыларын тускай хелтер-биле болгаш резин иждилер-биле хандырып. Техниканын айыл чок чоруун сагыр дугайында тус-тус участоктарда ажыл сула тургустунган. Шахта эргелиги болгаш мына партия, профивел организацияларын ажылчынарнын болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларын ажыл-амыдыралына таарымчалык байдалды тургузарыңга онза күчөткөнү салбайн турар. Шахтада профивел организациязы ажылчынарнын негедө хомудалыңга тоомча чөк болуп, администрация черинин коллективтиң керээде алап хүлээлгелерин шын күчөткөнүн негевейиң келген.

Туранның райүлетпүр комбинады ажылчынарнын күш-ажылынын байдалын экижидерин чөк салбайн турар. Комбинаттын саноо дараар болгаш стөляр чектеринде арың-шевирин ооза-ла бөдүүр чурумдарын беши сагышын турар. Чижээ, саноо дараар чектин турар бакжын быччи, сонгаларынын кара тар болганын-дан өң ишти караңгы, экижидерин хандырмаас. Чектерин чамдылыңга агаар кирир черлер чөк, сонгаларынын кара хандыг. Стөляр чөк кышкы үелө өскө болгаш өң бо чымык септелге, чымылгагай кылдыган.

Үстүдө айткан чиктер чамдык ажыл-агый удуруткучуларынын, партия болгаш хамыктың мурунда профивел организацияларын күш-ажылды камгаалар дугайында боттарынын харысаалгазын утуп, техниканын айыл чок бөдүрүлгенин болгаш бүдүрүлгенин арың-шевириниң чугула айтыртыларынга тоомча чогуң айткан турар.

Күш-ажылдын байдалын улам-на экижидерин чурт үлетпүрүнүн профивелдер обкому улап ролду болуп ужурут. Иш азыктан-даа бо айтырып талазы-биле бүдүрүлгелерде профивел организацияларын ол багай удурут, оларга чогуру дузаны көргүсөйиң келген. Обкомун президенту болгаш бүдүрүлгелерин профивел организацияларын күш-ажылдын байдалын экижидер дугайында айтыртыларын хаая чугулашкан, анда хүлээп алап шимтирлерин күчөткөнүн дөш шынгымын хыналанын тургускан.

Үстүдөн куду хыналда азданган, ажылчынарнын талазында хыналда-биле холбошкан турары чугула. Хей-интинин санал-онза болгаш хыналдамы улап ужуру-дузалык күш болуп ужурут. Соруга болза, ол күштү долузу-биле чөк ажылдарында болуп.

СӨКП ТК-нын ишлэ Пленумун күш-ажылды камгаалар болгаш бүдүрүлгелерге техниканын айыл чок болурун хандырар талазы-биле бүтү-ле эргөкчө чугула хемчеглерин илап шын чорударын бүдүрүлгелерин удуруткучуларында, партия болгаш профивел организацияларында негез. Ол негезден ылаштыг күчөткөнү күш-ажылдын байдалын бүдүрүлгенин бүтү улап турарында хүн-бүрдө экижидерин хандырып. Бо соруганын чедиршишкенин боттарынынга үндөткөн, күш-ажылдын бүдүрүлгүнү үлетпүрүнүң бүтү адырынынга чайгышты чөк бедирлерин Коммунист партиянын XX съездинин төлөпиг белек болуп.

ССРЭ-нин Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы

Дээргі мындаагылар К. Е. ВОРОШИЛОВА

Бистин Москвага турганмыстың үезинде менээ болгаш мен үдөп бүтү кижилерге көргүскөн чуреттин ханызыдан чагай болгаш өөрүшкүдүг хүлээп алышыңга өш дээргі Дарга Силерге болгаш ССРЭ-ге мөң чорүшкүмүнүң чедиршишкениң бо-рунга идиг берген бүтү кижилерге сөтүлүмүн ханызыдан өөрүң четиргенмиң өрүн чуртумга өз чөк келген, илергелер тур мен. Он-биле кады Финляндияга амаарыштыр совет талдан бистин чугулаажымшынармыстың үезинде илергелерин онза чагай күлөп дөш өөрүң четиргенмиң Силерге болгаш Силерин күчөткөнү Совет Эвилелиниң чазаныңга база каттап илергелер тур мен, дээргі Дарга. Чугулаажымшынарнын түңнелдери иш талаларнын кайызын-даа үнелиг чурт турар болгаш бистин улаустарымыстың аразында шыңчы найырадың чырың-маначк бүдүрүлгениң болуп турар.

Ю. К. ПААСКИВИН, Финлянд Республиканың Президентизи.

Урхо Кекконениң телеграмказы

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Дээргі мындаагылар Н. А. БУЛГАНИНГА

Силерин болгаш Силериниң иүүрүчдере ССРЭ-ниң чазаның менээ-даа, бистин бүтү кижилериниң-даа көргүскөн чагай хүлээп алышыңга дөш өң биле өөрүң четиргенмиң хүлээп алдырыңары Москвадан өз чөк келген. Дарга Силерден дилеп тур мен. Дээргі Дарга Силериниң идиг бергендер-да бистин чугулаажымшынармыстың кайы-кайзын долу билчир чоруктарга эрткен болгаш бистин улаустарымыстың найырадынга төлөпиг түңнелиң, ыңчанган-да болза, Финляндиянын болгаш Совет Эвилелиниң аразында хемчээл сыйрып харылзааларын үндөшин болуп турар. Дээргі чиктерге база каттап чуреттин ханызыдан четирдим.

УРХО КЕККОНЕН, Финляндиянын Премьер-министри.

Япон парламентиниң төлээлеринин кежигүннерин Н. А. Булганиннын болгаш Н. С. Хрущевтун хүлээп алганы

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң чазаныңга бугулар Совет Эвилелинде чедип келген япон парламентиниң төлээлериниң кежигүннерин ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин болгаш ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң кежигүнү Н. С. Хрущев сентябрь 21-де Кремльдин Улап Ордузунга хүлээп алган.

Хүлээп алышыңга япон парламентиниң депутаттары Токитаро Китакура болгаш Масару Номидо (төлээлериниң удуруткучулары) база төлээлериниң кежигүннери: Осаму Инаба, Гончи Ито, Сичиро Ходзуми, Селуо Ямада, Хисао Исино, Каку Андо, Сончи Усуи, Ханди Огава, Носиро Бикучи, Төйзо Кавастмо, Манабү Судзи, Томоки Найто, Масе Хиресе, дээргі Тамае Фукагава, Матачино Окумура, Чидзи Күно, Кичиро Нодзава, Дзюичи Фукуи, Сюичи Аоя, Томодзи Акадзи, Каку Асика, Кацухиро Нагаи, Бей Хоаси, Морито Морисима, Сюиди Окада, Носю Кодаки, Токудзи Камедза, Сидо Оиси, Икко Касута, Харудзи Тахара, дээргі Сатокэ Тотано, Такаичи Нахамура, Хадзиме Танака, Ичиро Хувекока, Горо Судо олар олзурушкан.

Н. А. Булганиннын кыска эге сөзүндө Н. С. Хрущев япон болгаш совет күрүлелерин аразында харылзааларын экижидеринге холбоозыг айтыртыларын талазы-биле санал-онзаларын ажыл-биле солчур дугайты оларын чалап, япон парламентарийлерге чүве чугулашкан.

Токитаро Китакура биле Масару Номидо үк беседага япон парламентарийлериниң төлээлериниң онза күчөткөнүн хара түдүп турар бөлүк айтыртыларын төлээлерин мурундан тодаргайлап чугулашкан.

Совет Эвилелиниң болгаш Япониянын аразында харылзааларын таарымчалыгынын оруктарынын дугайында, ийи чурттарынын аразында салды харылзааларын хөгжүдериниң дугайында болгаш ол харылзааларынын ужуру-дузалынын дугайында, культурут харылзааларын доктаадып тургузарынын дугайында салдыган бүтү айтыртыларга хамаарыштыр совет боталды тайылырлап турар тодаргай харылдарын Н. С. Хрущев берген.

Ийи хире шак үргүзүлгөн беседадың түңнелинде Н. С. Хрущев совет кижилерин мурундан эң-не чагай күлээлери Япониянын улусунга дамчыларын япон парламентарийлерден дилээп болгаш совет улау япон улус-биле тайбын болгаш найырадың чурттарың күзөп турар деп чүвени онзалап демделген.

Н. А. Булганин Совет чазактын мурундан ол күлээлдерге каттышкан.

Француз парламентиниң төлээлеринин кежигүннерин Н. А. Булганиннын болгаш Н. С. Хрущевтун хүлээп алганы

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң чазаныңга бугулар Совет Эвилелинде аалдап келген француз парламентиниң төлээлериниң кежигүннерин ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин биле ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң кежигүнү Н. С. Хрущев сентябрь 22-де Кремльдин Улап ордузунга хүлээп алган.

Хүлээп алышыңга олзурушканар болза: төлээлериниң баштымы —Франциянын Национал хуралынын даргазы Пьер Шейтер болгаш төлээлериниң кежигүннери Андре Мерсье, дээргі Жаклин Томе-Патенот, Венсан Бади, Алекс Рубер, Эдуар Депре, Раймон Шмиттати, Пьер Гара, Жан Ивопа, Робер Оби, Эдмон Баррашан, Альбер Газье, Роже Уд, Антуан Гиттон, Жан Кань, Омер Капель, Пьер Де Ла Гонтри, Мамалу Дюа.

Н. А. Булганин аалчыларга чымык байыр чедирип, оларын Москвага көөрү таарымчалыг-дыр деп меделген. Он соонда найырадың, азыг-чакыт чөк беседа болуп, ол үш хире шакта үргүзүлгөн.

Француз парламентарийлериниң дилээни бугулар оларнын салган айтыртыларына Н. С. Хрущев биле Н. А. Булганин харын бергилээнер. Бандыг-даа ылгай көрүшкүн чөкка кайы-кайзынга ажыктыг болуп чорукка үндөйлөткөн салды харылзааларын Совет Эвилелиниң болгаш Франциянын аразында узам ичэй хөгжүдерин оруктарынын болгаш аргаларынын дугайында айтыртынын талазы-биле, улаустар аразында дүңкүрүтүп чорукту чымчымдарынын болгаш тайбынды бижыгалаарынын айтыртыларынын талазы-биле, герман айтырып талазы-биле, Иракчи Чөнүчүктө байдал дугайында айтырыгга хамаарыштыр совет боталды олар илердеп чугулашканар.

Н. С. Хрущев француз улуска эң эки күлээлери дамчыларын дилеп, француз болгаш совет улустарынын база бүтү улустарынын аразында найырадың бижыгарын күзөп.

Н. А. Булганин Н. С. Хрущевтун чугулааны бүтү-ле чүүлдерге каттыжып турарын демделген, Совет чазактын өмүсизден француз улуска найырадың баймын дамчыткан.

Н. А. Булганиннын болгаш Н. С. Хрущевтун француз парламентиниң төлээлериниң кежигүннери-биле беседазын ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Эвилелиниң Сөвединиң Даргазы В. Т. Ладис, ССРЭ-ниң Даштык Херектер Министриниң Орадакчызы В. А. Зорин, а ол ышкап Франциянын ССРЭ-де Онза болгаш Бүрүн эргелиг аччыны И. Жюке, совет болгаш француз журналистер олзурушкан.

(СЭТА).

Финлянд Республиканың Президентизи дээргі Ю. К. Пааскивиниң Москвадан үнүнкени

Финлянд Республиканың Президентизи Ю. К. Пааскивини сентябрь 20-де Москвадан төрөң чуртунга чорупкан. Он-биле кады премьер-министр У. К. Кекконен болгаш президентиниң үдөн чораз өске-даа кижилер кады чорупкан.

Төп аэропорт Финляндиянын болгаш Совет Эвилелиниң күрүне туктары-биле шиметинген турган. Президент Ю. К. Пааскивини болгаш Финляндиянын өске-даа күрүне ажылдакчыларын үдөр дөш эртениниң 10 шакта Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, М. Г. Перухин, М. А. Суслон, база ол ышкап ССРЭ-нин Министрлери В. Г. Балаев, Б. П. Бещев, Ф. Д. Варак-

син, Г. К. Жуков, А. Г. Зверев, И. Г. Кабанов, Н. А. Михайлов, И. И. Носенко, Г. М. Орлов, ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң секретары Н. М. Пегов, Совет Эвилелиниң Маршалы В. Д. Соколовский, армия генералы И. С. Серов болгаш эрге-дужаалыг өске-даа кижилер анда чедип келген.

Финлянд Республиканың Президентизи ГДР-ниң Премьер-Министриниң Орадакчызы болгаш Даштык Херектер Министри Л. Больд, Финляндиянын ССРЭ-де онза болгаш бүрүн эргелиг аччыны З. А. Вуори, Москвада турар дипломаттыг төлөкчелериниң баштымыны үдөнер.

Москва гарнизонуң шериглеринден үделге кылыры-биле хүндүлүг танымызды чымылаган—Финляндиянын болгаш Совет Эвилелиниң күрүне гимнлерин күчөткөн.

Москвадан үнериниң мурунда президент Ю. К. Пааскивини микрфон мурунга доңчу меделел кылган.

Бистин маңаа ужурашканымыс улап хүндүлө болгаш чымык күлөп дугайында бөдүнүң өмүсөздөн болгаш мөң эштериниң өмүсөздөн база каттап өөрүң четирдим деп Президент чугулашкан.

Бистерниң ак-сеткидиг күлөлине — бистин чурттарымыстың аразында харыл-

заалары ам туруп турары ышкап келер үелө база-ла ыныл найырадың, эки артарын база каттап дахтарып чугулаш тур мен. Совет Эвилелинге болгаш он улаустарынга чедиршишкениң болурун күдөм. Байырым.

Президент Ю. К. Пааскивини К. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин, М. Г. Перухин, М. А. Суслон биле болгаш өске-даа үдөң-нер-биле байырлашкан.

Шуту самолеттарже чорупкан. Президент чала кырычче үнө берген, байыр чедирип холун чайган.

(СЭТА).

Герман Демократтыг Республиканың Чазак төлээлериниң Москвадан үнүнкени

Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын Чазактар төлээлериниң чугулаажымшынары Москвага чедиршишкенин доозулан, ол чугулаажымшы-кышарың үезинде ийи чурттарынын аразында найырадың харылзааларын бижыгалаарында болгаш улам ийи хөгжүдеринге хамаарышкан чугула айтыртыларын чугулашкан. Сентябрь 21-ниң эртенинде ГДР-ниң Чазак төлээлери Премьер-Министр О. Гротеволь болгаш төлээлериң кежигүннери — Премьер-Министриниң Орадакчылары В. Ульбрихт, О. Нунше, В. Штоф, Премьер-Министриниң Орадакчызы болгаш Даштык Херектер Министри Л. Больд, Курүнеин план комиссиязынын даргазы Б. Лейшер, ГДР-ниң Улау палатынын даштык херектер талазы-биле комиссиязынын даргазы П. Флорин, Демократтыг тарачын партиянын чингине секретары Б. Розе, Либерал-демократтыг партиянын чингине секретары М. Герлах, төлээлериниң секретары элчин Ф. Гроссе, ГДР-ниң ДХМ-иниң Протокол килдинин начальниги Ф. Тун олар самолет-биле Берлинче жудуң чорупканар.

Москвада төп аэропорт байырлаңгы кылдыр веступ турган. Тук азар черлерде — ГДР-ниң болгаш Совет Эвилелиниң күрүне туктары. Герман Демократтыг Республиканың Премьер-Министриниң аялдар кылдыр аэропортка хүндүлүг танымызды чыскаган турган.

Аттангы үнериниң шыгы чоккушудар орган Герман Демократтыг Республиканын Чазак төлээлериниң үдөң-биле Н. А. Булганин, Л. М. Каданович, Г. М. Маленков, М. Г. Перухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслон, Н. С. Хрущев олар чедип келгенер.

ССРЭ-ниң Министрлери П. Я. Антропов, Б. П. Бещев, Ф. Д. Вараксин, А. Н. Заленко, А. Г. Зверев, А. А. Ишков, И. Г. Кабанов, Н. А. Михайлов, И. И. Носенко, П. И. Паршин, З. А. Пашков, Экономистиг

харылзааларын талазы-биле Бол эргелетип начальниги К. И. Коваль, Совет Эвилелиниң Маршалы В. Д. Соколовский, ССРЭ-ниң Даштык Херектер Министри Орадакчылары В. А. Зорин болгаш В. С. Семенов, Даштык Салды Министриниң Орадакчысы С. А. Борисов, Моссоветтин күтүскөмунуң даргазы М. А. Янов, ССРЭ-ниң Герман Демократтыг Республикада Онза болгаш Бүрүн эргелиг Элчини Г. М. Пункин, ССРЭ-ниң ДХМ-иниң 3-кү Европа килдинин Эргелекчи С. Г. Ланин, ССРЭ-ниң ДХМ-иниң Протокол килдинин эргелекчииниң хүлээлгени күтүскөмунуң чедирип турар И. Ф. Филиппов, Москва хоорайнын комедиятын генерал-майор И. С. Колесников, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, ССРЭ-ниң Даштык Херектер Министретвузунуң, Даштык Салды Министретвузунуң харысалгалыг ажылдакчылары, совет болгаш даштык корреспондентилер төлээлери база үдөнер.

Үдөп келгенериниң аразында ГДР-ниң ССРЭ-де Онза болгаш Бүрүн эргелиг Элчини И. Бениг база ГДР-ниң Совет Эвилелинде элчин чериниң составы; онза болгаш бүрүн эргелиг элчинери: Бирма Эвилелиниң — Монг Ой, Польша Улау Республиканын — В. Левковский, Индия Республиканын — К. П. Ш. Менон, Чехословакия Республиканын Я. Вошлага, Моол Арат Республиканын — Д. Адилшин, Албаниянын Улау Республиканын — М. Пришти, Югославиянын Федеративтиг Улау Республиканын — Д. Видич, Болгариянын Улау Республиканын — К. Т. Луканов, Румын Улау Республиканын — И. Раб, Венгр Улау Республиканын Ф. Мюниш, Кыдат Улау Республиканын — Лю Сао, Египеттин — М. А. Эль Кунли, Ливанын онза эргелиг төлээлекчиси болгаш бүрүн эргелиг министри —

А. Нажвар; элчин черлеринден: Корей Улау-Демократтыг Республиканын — чөвүлөкчи Лак Док Хан, Финляндиянын — чөвүлөкчи Я. Халлама, Вьетнамын Демократтыг Республиканын — чөвүлөкчи Куанг Дау олар база турганар.

Герман Демократтыг Республиканың Премьер-Министри О. Гротеволь хүндүлүг танымыздын рапортуң хүлээп алган. ГДР-ниң болгаш Совет Эвилелиниң күрүне гимнлерины ыргаткан.

О. Гротеволь чымылганарга даразында меделелди кылган:

— Эргин өңүктөр болгаш эштер!

Бистер Европага тайбыны бижыгалаарынын болгаш хандырымын эрге-ажыктарында дула улап ажыды кылдымыс. Совет Социалистг Республикаларын Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында харылзаалар дугайында керөөни чарганы Москва чугулаажымшынары-биле холбоштыр ГДР биле ССРЭ-ниң аразында акы-дүңмалыкы болгаш найырадың харылзаа-холбоолар улам-на калбарган болгаш ханылаан.

Бистин чурттарымыстың аразында харылзааларда чаз үе эгелөөн, ол үелде ГДР-ге, бүтү негед улуска база өң келир үезинге көңүл улап ужуру-дузалык болуп-Керээ өң-биле кады негедериниң аразында чоккушалажымшыкыч болгаш бот-боттарыны билчир чорукке база Германиянын чангыс эвин тайбынга ынакшалыг болгаш демократтыг күрүне кылдыр каттап каттыштырымыче орукка базым болур. ГДР биле ССРЭ-ниң харылзааларынын дугайында Керээ болгаш өске-даа хугужулагалар ГДР-ни күштедирбишкан база бижыгалашкан, ГДР-ниң тускай бот эргелин улаустар аразының тодаргай дең формазына көрүп турар, ол чорук бүтү герман улустун эрге-ажыктарынга чүгө дүжүп турар өвөс, харын Европа-

нын өске-даа улустарынын тайбың эрге-ажыктарынга база дүжүп турар.

Бистин чугулаажымшынарымыс бүтү герман улуска орукту айтып берип турар, ол улус Совет Эвилели-биле болгаш өске-даа улустар-биле долу деп эргеге, тускай бот-эргени хүндүлөкчириниң болгаш иш-тиги херектеринге киришкениң үндөйлөткөн бот-боттары индигериниң база акы-дуума эң-сеткил каттыжымшынынын өзуу сиңилкел харылзааларын тургузар дөш ол оруктан чоруту ужурут.

ГДР-ниң Чазак төлээлери Совет Эвилелинге, он Германиянын төөгүзүндө бир дугаар ажылчынарнын болгаш тарачынчынарнын чурүнеинге хамаарылганын улап идегели дөш бүтү чуреттин ханызыдан өөрүң четиршишкенин илердеп турар. Бо идегел болза, ГДР болгаш бүтү герман улус Совет Эвилелиниң нугүрдө герман нациянын акмыдралчы айтыртыларынга хамаарышкан бүтү херектерге кадыл болуп күчүлүг болгаш ак сеткидиг өңүктү болганын көрүтүп болур.

Бисе көргүскөн хүлээп алымычал чорук дөш ССРЭ-нин Чазаныңга болгаш Москваның чоңуна өөрүң четиривисе база бүтү совет улуска бистин хүлээп көрүшкүчү болгаш бистин акы-дуума байырлымысты дамчыларынын Силерден үдөйленис.

Найыра болгаш байырым: деп сөстөр-биле Силериниң-биле байыражып тур биз!

Герман Демократтыг Республиканын Премьер-Министри болгаш ГДР-ниң Чазак төлээлериң кежигүннери Совет күрүне-ниниң удуруткучулары-биле болгаш үдөп турган өске-даа кижилер-биле байырашкан. Төлээлөр самолеттун бортуңе үнүп-келер. 10 шакта мөңгүнелчек машина черден көдүрүп үнгөш, бедип үнгөн болгаш Берлинче углап ужушкан.

Партия эге организациязының кижизидикчи болгаш организакчы ролюн бедидер

Кызыл районун «Бай-Булуң» колхозунун партия эге организациязының өткөч-сонуудалыг хуралы болуп эрткен. Бүдүн чымды дүргүзүдө эге организациязының чорудуп келген ажалынын дугайында өткөч илеткели парторганизация секретары Сенгин-оол кылган.

Колхозтун коммунисттерин боттарынын ол ууртукчузунун өткөчтү илеткелни кичи-чээлгеин-биле диннап, ол дугайын чу-гаалакырына идеяли-биле кыргын, партия организациязының ажалына ханы анализти бергенер.

Өткөч-сонуудалыг хурал колхозчу амдыралын чедикшиктерин демдегезин. Оон-биле чергелештир коммунисттер боттарынын саясаттарына колхозту органи-зас, ажал-агыл талам-биле улам быжым-лаар дөш демиселе партия организаци-язынын ролюн бедидериниң чугулазын ай-тышшаан, колхозчу массаларын орту-зунга партия-политиктиг болгаш пар-тия-организациязы ажалдарынын ол кол-хозта экижибей турарын шыгын шү-гүмчүдөөнөр.

Партия организациязы коммунисттерни болгаш колхозчу активти политиктиг кижизидилгени, бүгү колхозчулар орту-зунга масса-политиктиг ажалды дыка күзү деннедип тургускан. Эрткен өөредилге чымды партия төөгүдүн өрөнөр болгун чүгө 6 апта кичээлдеш тарай берген.

Баштай ажалдан турган пропагандист Чудуму база оол сонда томулаткан пропагандист Мадыр-оол олар боттарына алакан ажалды сонугураа чок күсөткөн, болгуну башкылардан чөргөөнөр. Оон сонда партия организациязы коммунисттерин болгаш активтиг поли-тиктиг өөредилгени организациязынче кичээлге салбаан.

Колхозчулар ортузунга лекция про-паганданы болгаш агитация ажалын кал-бартыр дугайында хөй удаа чугаа чоруп келген. Инчалза-даа ажал экижибөөн. Өткөчтүн үенин дүргүзүдө колхозча чүгө 5 удаа лекция номчулганы болган. Кес-кү агитация илеткелдешөөн. Бригадаларга болгаш фермаларга агитхуузулар үндү-рүлгөн сөөлүгү үеде шуут сөксөөн. Хана сөздүгүн, көргүзү болгаш хүндүлгө сам-быраларынын ролюн партия организаци-язы чедир үнелебей келген. Хана солун рекколлекцияны актив чок ажалдан турар.

Инчалган хана солунун үнү турарын идеяли шылар дедик чавис. Инча колхоз бдүрүлгезиниң мунакчаларынын дүрүлгезинде, чедикширин шүгүмчү-ле-ди-даа билимгеин келген. Оон сөөлүгү үнүгү дугайы чугаа чыгыс материал-биле (парторганизация секретары Сенгин-оолдун эргеней чүүү-биле) үнган.

Колхоз бдүрүлгезинин тус-тус участ-октарында агитаторларын үнү динчалдып турар. Оларын колхозчуларын ажалдан болгаш чурттан турары болуктар аймы-биле агитация ажалын чорудар кылдыр хуваан тургускан болза-даа, агитколлек-тивтиң ууртукчу ажалдын черек кы-рында чорутурун контролздавай келген. Агитаторларын сургаалдыг чөвү-

лел хуралдары-даа, семиналары-даа чо-рутумбай турар. Агитколлектив план чок ажалдан келген. Инчалган агитаторлар ажалды чоннарга чүгүн дугайын тайыл-бырлап бөзгөн, тайылбыр ажалына кан-дыг материалдарны ажалларын билбес-тер.

Колхозчулар ортузунга кижизидилге ажалынын шак ыңчаар багай тургусу-ган, чүгө чымды артеил ажал-агылнын ниити чедикшиктерин, маалына кол-кол планинг оналдарын күсөөлдөш хан-дырбагына чедирген. Колхоз кол тараа кудуратын—кызылгастын тарылга пла-нын күсөөлдөш. Оон гектар бүртүзгүн 10 центер дүжүттү өстүрүп алып тур-гаш, чүгө 7 центерни алган. Каргофел-тарылгастын планы күсөөлдөш. Сиген белеткелиниң планы чүгө 60 ажал хуу күсөөлтөгөн. Малдын чүгүн аймы-биле баш санын өстүрерин болгаш мал ажал-ынның продуктузун бедидериниң пла-нына база-да күсөөлтөгөн. Колхоз инеж бүртүзгүн 650 литр сүт саап алып тур-гаш, ам чүгө 380 ажал литрин саап ал-ган. Бөдө ажал-агыл продуктуларын кү-рүнеге дүжүттү планнары ам-даа че-дир күсөөлтөгөн турар. Мал кыштагы-дын кышынага белеткел маалына чедир эгелөөн. Колхоз туду оожу темпалы чоруп келген. Бо чымды туду, ажал-лаа кыргын чуртталга башкылары чок бо-луп турар.

Ол бүгү болгаш өскө-даа четкестерин үнган чылдаганынын бирээси бол-за, партия организациязынын талазыдан болгун үндүргөн шивтирлерин күс-сөөлдөш багай организациязында, колхоз-тун баштаар чериниң ажалына партия-ки контролду күштөлдөрбөзүндө болур деп өткөчтү хура айтыкан.

Партия организациязын колхозчу активти өстүрбей, оларга даянып ажалдавай келген. Инчалган парторганизациязын хүрөөлгө өсөйи турар. Бүдүн өткөчтү чымды дүргүзүдө колхозчу мунакча-ларын чыгыс-даа киж партиянын хү-рөөлгөнө кирбөөн.

Колхоз бдүрүлгезинде коммунисттерни мунакчы ролу бедидей турар. Оларга берилген партия-ки даалганынын күс-сөөлдөш ханаар болгаш негээр ажалды парторганизация секретары Сенгин-оол тика кошкатыкан.

Бистер, коммунист болза, партия кезинтүү ажал-биле хүн-бүрү харылааны эки быжымлашаан, мунакчы бдү-биле ажалдаар, бодуствун ажалы-мыста четкестерин болгаш частырыл-ларын шүгүмчүлгезин аргам-биле илеткел-дир ужурагуб. Инчалган ол болза, бисте чыгыс бабай, партия хуралдар кал-дыр-даа белеткел чокка, коммунисттерин идеяли кыргалгез чокка чавис идея-ли деннеге эртин турган. Сөөлүгү үш айлар дүргүзүдө партия хуралы чугаа чыгыс катан болган. Парторганизация илерез четкестерин ууткаар дөш дем-иселе күштөлдөрбей келген—деп, колхоз даргазы Чамзырын шын шүгүмчүлгөн.

Анда холбаштыр коммунист Сайын-Хө-

нүч чутаалааны болза: — Колхозта күш-ажалдын сагыла-чуруму дыка кошкак тургустунган. Арагалаар, ажалга үнемес, чүрүм үрээр чоруктарын фактыларын маана төмөс-батпазы-биле чөкөн-даа чугаалап болур. Инчалган ол четкестер-ниң буруулулары-биле демиселди партия организациязы, көдө Совет, колхозтун баштаар чери, комсомол организациязы чорутунай келгенер, харын ол органи-зациязынын чамдык ууртукчулары ботта-ры арагалаар чорукка хандып, колхоз бү-дүрүлгезин багай кыргын турганар—деп ол чугаалаан.

Анда болган сагал шүгүмчүлгелерин баугар алырга, четкестерин буруу-чамдык коммунисттерин болгаш ууртук-чу ажалдарынын боттарына онал-жы турар. Колхоз даргазы турган Тадыр-оол хүрөөлгө багай күсөөлди, үргүчү арагалап турган, ажалынын дүжүттөгөн, Парторганизация секретары Сенгин-оол бөту база-да арагалаар чорукка хандып турган. Көдө Совет даргазы Дырма-оол Советтин ажалын колхоз бдүрүлгезинде чорук тургустун, бонуга оналган партия даалганынын эки күсөөлгөй кел-ген. Коммунист Нөржүмаа колхоз бдү-рүлгезинде шуут кыргылып турар, а ком-мунист Немцова бо чымды чүгө 60 ажал күш-хүрү ажалдан. Комсомол органи-зациязы (секретары Бунгаа) сөөлүгү үе бо-дуну ажалын шуут сөксөөн. ВЛКСМ райком (секретары Биче-оол) ол органи-зациязын ажалына практиктиг дүжү кө-рүспөй, а чүгө оон секретарын солду-ругна кымыгаратылган келген. Партия организациязына хөргөөнөр ортузунга ажалды шуут уткан турган.

Колхоз бдүрүлгезиниң бригадирлерин, фермалар эргелчилериниң ажалга харымсалганы бедидер талазы-биле негел-десерин колхозтун баштаар чери, партия организациязы дыка кошкатыкан.

Дика хөй колхозчулар күш-хүрүнү ки-виюмуң чедир күсөөлтөгөн, 16 киж кол-хоз бдүрүлгезинде шуут кыргылып. Оон инай сөс өг-бүлө колхозчулар кымың-даа чөпшөөрчө чокка колхозтан үнүп, өскө черлерге чоруп баргылган. Ол фактылар бөдө, ол колхозтун партия организаци-язынын кижизидикчи болгаш организакчы ролюн кудурчине СЭКП-нин Кызыл рай-ком сагыш салбай келгениниң түнелде болур деп коммунист шын шүгүмчүлгөн.

Редакциядан: «Бай-Булуң» колхозка партия-ки организациязы болгаш партия-ки политиктиг ажалдарын үнган-биле акжидеринче чөгүүр кичээлгеини салыры СЭКП-нин Кызыл райкомундан негетиниң турар. СЭКП райкомунун бөзүрү ол кол-хозтун партия организациязын улам бы-жымлаар, коммунисттерин шүгүмчүлгелди саясаттарын амдыралга боттандыр дөш ол эге организациязын секретарынын ажал-ына дуузалар, ыңчанган ол колхоз-тун ажал-агылнын хошунгай чоруктан дешилгелди байдалче шыаңдыр дөш ди-риг, организакчы ажалдарын чорудар ужурагуб.

Лекция пропаганда—дириг чогаалдык ажал-херек болур. Инчалган, комсо-мол организациязынын соксаат чок, хан-ны кичээлгеин ол негет турар. Лекция пропагандазынын чедикшиктерин болур лекторларын шын шың алырында узуу-биле хамаарып. Лекторларга комсомолчу-ларын шивтиден эл-не идеялиги, шыра-к болгаш кижилерин шың алып херек. Инчалган оларын тускай эрте-кестерин барымдаалап турган, оларын илет-келчир бөдүңүгү тус-тус секциялары-нын ажалына кириштирер чугуда. Инчалган, лектор бүртүгү бөдүңүгү тускай эрте-кестерин хамаарышан темаларга лекцияларын номчашан турар болгаш ол темаларга чаа лекцияларын чогааткан тура-рын чедир алыры чүгүдө.

Лекциянын динчалгыларга тода болгаш чедир болуру оюу номчурувун мурун-даа лекторун баш буртууга ханача-чалы болгаш кымыккай белеткелди, ажал-тус черин амдыралында фактыларын база чижектерин негеп, оны ажалдарын сорулгалары-биле холбаштыр алганын бдүртүгү-биле хамаарып. Калган лек-циянын номчун турарынын үзүндө лек-тор бөдүңүгү дылнын культурагү, тода билдирер болурунче кичээлгеи салыр ужурагуб.

Амгы үеде совет улус бүгү делегейге бы-жы тайбыч дөш, СЭКП ТБ-нин Пленум-нарын төөгүлү шивтирлерин база партия болгаш чалактын өскө-даа лек-торларын чедикшиктерин күсөөлдөр дөш эрестиг демиселди турар. Совет улустун бо бүгү демисел СЭКП-нин XX съездинде төлөнтүгү ужуражырынче улаганган. Инчалган комсомол организациязынын сорулгалы болза, комсомолчуларын болгаш ажалдарын бүгү күштерин СЭКП-нин XX съездинде чедикшиктерин ужуражыр дөш бүгү совет улустун чаа-гай тургустуучу күш-ажалыне эвилдээр болур. Бо сорулгалы күсөөлдөр болгаш ажалдарын коммунист кижизидилгенин хөргөөнө лекция пропаганда-зы улут ролду өйнаар. Инчалган лекция пропагандазын күштөлдөр, лекцияларын база илеткелдерин шыларын экижидер—областың комсомол организациязы-нын кол чугула сорулгаларын бирээ-ли.

В. САНАА, ВЛКСМ обкомунун лекторлар бөдүңүгү ууртукчузу.

Ада-иелер хуралы

Кызыл хоорайнын № 7 школанын өрөнкчилеринин ада-иелериниң хуралы болган. Хуралга «1954—55 өөредилге чы-лынның түнелдери болгаш чаа өөредилге чымды сорулгалар дугайында» илеткел-ди школа директору эш Плюсина кылган.

Илеткелчи болгаш хуралга сагал бер-генер эртен өөредилге чымды школа-нын өөредилге-кижизидилгелги ажалда-рында чамдык чедикшиктерин демде-гезин. Ол школа эртен чымды өөредилге шымырын шивтиден-биле 88,7 хуу күсөөл-төгөн. Оон шивтиде 1 «а» (башкызы эш Голубова), 1 «б» (башкызы эш Сычугова), 2 «в» (башкызы эш Туркова), 2 «г» (башкызы эш Москаленко), 6 «д» (башкызы эш Гончарова) класстар бөдик түнелдер-ин көртөгөн.

Индыг болза-даа эртен өөредилге чы-лымда ол школанын өөредилге-кижизидил-гелги ажалдарында улут четкестер тур-ганы хуралга илерезин. Школанын V болгаш IX класстарын өөредилгенин шылар-ы кончук куду болган. Школада комсо-мол, пионер болгаш өскө-даа хөй-ниити организациязынын ажалы күдү дең-велде. Өрөнкчилерин күш-культураны болгаш спорттун яны-бүрү хөргөөрчөгө хаара тудар ажал багай тургустунган.

Өөредилге-кижизидилгелги ажалдарын акжидеринче, өрөнкчилерин сагалта-чуруму быжымлаарыне ада-иелер ком-пелти школанын ажалына четес дуузал-агы келген. Оон уламандан чамык ада-иелер эштер Атыкина, Габульченок, Писа-рева, Лала, Иванский болгаш өскөл-даа ууртгаларын сагыла-чуруму экижидер-инче кичээлгеи салбай туралар.

Хуралга сагал бергенер эртен өөри-диге чымды школанын өөредилге-кижи-зидилгелги ажалдарында бар турган чет-кестерин бүрүн байдыган, 1955—56 се-редилге чымды чедикшиктерин эртеринче улаганган боттарынын үнелги саясаттарын берген.

З. САГААЧЫ.

Районнун муракчы колхозунда

ХАНДАГАЙТЫ. (Радио-биле.) «Кызыл тук» көдө ажал-агыл артеил өвүр рай-онда дээр ажалды колхозтарын бирээ-ли. Ол колхоз бо чымды күрүнениң пла-нын оналдарын шүгүмчүлгөн чөгүүр өйү-де, харын чамдыктарын ыракта ажыр күсөөлтөгөн.

СЭКП ТБ Комитетинин январь Плену-мун шивтирлерин чедикшиктерин бот-тандыры дөш колхозчу малчынар чү-күлдүг ажалдан турар. «Кызыл тук» кол-хоз бо чымды мал өстүрерин күрүге планын бүгү чүгүн малдын аймы-биле ажыр, оон шивтиде саар инектин планын 107 хуу күсөөлтөгөн.

Малдын одарын чөп ажалдан, ажалда хайгаларга кичээлгеин улагтырганан-дан, оон продуктузун эртен чымдылдан ыракта бөдөн. Колхоз күрүнеге дүжүр эйт болгаш дүк планын хуусаа бетине күсөөлтөгөн. Белеткел өрткестерин баугар күрүнеге кыргын дөш хүрөөлгезинде эшти 5 хуу, сүттү 50 хуу ажыр саткан. Ол ишкан сүт саалдарынын чыл планын ол колхоз 103 хуу күсөөлтөгөн.

«Кызыл тук» колхоз хөжүлгезинин амгы байдалына холбаштыр саала үе-линде инек бүртүзгүн ортумаа-биле 500 литр сүт алып планын, а херек кырында инектен 6—7 чүс литр сүттү алган. Саан-чы эш Билидзе бодунда быжылган 10 инектерин бирээлден-не 713,2 литрин, эш Аймарга 10 инектеринде 6373 литрин, а эш Хеймек 8 инектеринде би-рээлден-не 764 литрин саап алган.

Келр чымын оон-даа бөдик көртүгү-лериң болуру-биле колхозчу малчынар мал кыштагыдагы ажалын ханача-чалы белеткелни турар. Силос салырынын пла-ны күсөөлтөгөн, ситен белеткелери амгы үеде улам калбарын турар. Малчынарга элзон кал чуртталга башкылары кылдан-ган. Эрги кажааларын сентевшаан, чаа 6 кажааларын база кылып дооскан.

«Кызыл тук» колхозтун тараажылары бо чымды багай өсө дүжүттү өстүргөн, оозун чидир чокка ажаан ап турар. Ча-зын күрүнеден үрүнеге чөп алганы та-раазын 25 хуу ажыр төлөвшөөн, ол кол-хоз МТС-тин ажалдарына натурга төлө-нирин база 20 хуу ажыр кыргын.

Колхозчу ишчилерин бо бүгү көрү-гүлери болза, партиянын XX съездинге күш-ажалчы белеткел ужуражыр дөш чыгыс эл-сеткилди ажалдан тура-ры ол болур. Төрөн колхозуну улам бай-лак орулгалыг болурунга киж бирүгү боттарынын күш-ажалчы үлүгүн кириш-тирер дөш чүткүлдүг ажалдан турар.

Муракчы малчын

Кызыл районун «Бай-Булуң» көдө ажал-агыл артеилниң быза ажалчызы 63 харыг Монгун Сергелен май айда 22 бызааларын азыраары-биле хүдөөл алган. Оларын ажалга аныккан. Оон бызаа-ларын бирээл-ле хүн-дүндө ортумаа-биле 350—400 грамм дежини негеп ту-рар.

Монгун Сергелен бызааларын одаралдып семиртириниң талазы-биле хөргөөлгөн эки чоруткан. Оон ажаан турар бызаа-ларын күжү ортумакка өрү.

Эш Сергелен өг-бүзели-биле калы 1300 күш-хүннерин ажалдан алган. 1955—1956 чылдарын кыжындыл чыгыс-даа баш бызааны хоратпас дөш эш Монгун Сергелен социалист күзөөлгөн алган.

Н. ОНГА.

Күску хову ажалдарын дүрген доозар

Дүжүм ажалдазын боттук удуруп

ЧАДААНА. (Телефон-биле.) Хөндөргөй «Кызыл тараачын» көдө ажал-агыл артеилниң тараа шөдөрлинде 4 комбайн агрегаттары ажалдан турар. Оон инай дүжүт алышыкында колхозтун 4 аът машиналары база бар. Мындыг четир күш турунда-ла ол колхоз сентябрь 20-ге чедир чүгө 611 гектарны дүжүттү ажаан, 417 гектарга тараа ама чедир сымды үрелип турбушаан. Колхоз баш-таар черинин даргазы эш Кызыл-оолдун редакцияга дыннаканы болза:

— Чадаанын машина-трактор стан-цияны селтеген багай чоруткан, ком-байн агрегаттарын боттук удурутпай келген. Биске сөөлүгү хүнереге чедир 3 (ам 4) самоходтар ажалдан турган, а бир өсө олар үрелишкени чокка десик ажалдан болза, бистин тараавыс амгы үе-де бүрүн ажаатынган турар ийке. Бо ара-зында чыгыс-даа комбайн ийи кончук улаштыр четче ажалдаван. Үрелишкени шаптарынын үзүндө манаашкындан ды-ка хөй күш-хүннер куруг өрткөн.

Мооң-биле калы дүжүт ажаан алыш-кынынын ажалын колхоз баштаар чери багай удурткан деп чүвени база демде-лээр херек. Белеткел четес болган, бо-дунда бар күштерин четче ажалдаван. Тараа кезиндегиче аът машиналарын кончук орай кыргын, ол ишкан ажал и-нды берген турунда мывчага чедир хол кадырларын ажалдавай келгени шын өсөс. Ол болза, МТС «бистин тараавыс ажаан бээр» дээр азырадыкчы хөндөн ам-лаа чайлавын турар факт болур.

Дүжүт ажалдазынын ортайышындан ол колхоз күрүнеге дүжүр тараазын күсөөл-төгөн.

Жокудаашкындан уштунар

БАП-ХААК. (Телефон-биле.) Сентябрь 20-ге чедир Танды районда дүжүт ажаан алышыкыны 74,7 хуу, күрүнеге тараа дужаалаан 90 хуу күсөөлтөгөн.

«Революциянын чабыкы» колхоз кү-рүнеге 400 ажал тонна тараа дужаалан ийке, азы планын 133,9 хуу күсөөлтип, тараа кезилгени доозар чедир турар. Ком-байнер эш Л. Аристов Совет Эвилелиниң Коммунист партиянын XX съездинге төлөнтүгү ужуражыр дөш дүжүт ажаан алышыкына бөдик көртүгүлериң бо-луп турар. «Сталинец-6» деп комбайн-биле 18 ажал хүнүндө 430 гектарны кес-тир, 5330 центер тарааны ажаанган. Ол ишкан комбайнер эш П. Долов, штур-валчы эш П. Аргунов олар «Сталинец-6» деп комбайн-биле 15 ажал хүнүндө 380 гектар тарааны кесиптер, 5330 центер-ни алаан.

Жанов аттыг колхоз тараа кезилгени доозар чедир турар болгаш күрүнеге тараа дүжүр планын 122,9 хуу күсөөлтөгөн азы 400 ажал тонна эки шынарлыг тарааны дужаалаан.

Күрүнеге тараа дужаалааны-биле чам-ды колхозтар үе санашкан-даа болза, дүжүт ажаан алышыкынын районда дыка оналдарынын чорутууну турар. «Эле-гес» совхоз (директору эш Персеев, пар-тия организациязынын секретары Шик-пер-оол) көдө ажал-агыл машина, чеп-

Удуртулганы күштөлдөр

БЫГЫМАК. (Телефон-биле.) Барымы-Хемчик районда «Большевик» колхоз (баштаар черинин даргазы эш Таржаа) ситен белеткелериниң планын сентябрь 20-ге чедир чүгө 48 хуу, силос салыры—60 хуу күсөөлтөгөн.

Ниятинин маалына чөп белеткээр ажалды ол колхозто шак индыг багай болуп турарын чүгө организациязы уур-тулганын кошкак тургустунганы-биле тайылбырлаар апаар. «Ситен үнмөөн» деп чылдаганына даянган, ситен кезилгени колхоз кончук орайтан эгелөөн. Ажалга негелде, организас чок болганымдан мал чөм белеткелериниң планынын күсөөлдөш колхозта сөөлүгү үеде устүргө четкен.

Кызыл-Маалым МТС ситен белеткен бээр кезезин күсөөлтөгөн, оон чорудун бергени жоугулар трактор айны 20 хо-нууда үрелип келген, 10 хуу чүгө 50 гектарын ситенин кесиптер, оун ам раажче өөртүп ашарган. Бо аразында кол-хозтун бодундан чүгө 2 аът машиналары ажалдан турган, хол кадырларын четче ажалдан шыдаван. Мал чөм ам-даа белеткен болуп турунда, колхоз баштаар че-риден ситен бригаданын шуут дүжүргөн чорук канчал-даа шын өсөс.

«Большевик» колхоз чүгүла культу-ра болур кукурузаны бо чымды 49 гектарга тараан, чайгы ажалдазын чорутууланган 36 гектарын үнүжү шуут чок, а 13

Дүжүт ажаан алышыкыны

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле.) Чаа-Хөл рай-онун колхозтары нияты-биле 5036 гек-тар тараа культураларын тараан. Оон ажаан алышыкынын сентябрь 20-ге бай-дал-биле алырга 76,2 хуу күсөөлтөгөн, азы 1199 гектар тараа культуралары ам-даа кесипкөөн.

Районда Ленин, Сталин аттыг көдө ажал-агыл артеилдеринде дүжүт ажаан алышыкынын районда өскө колхозтарга бо-лаарга жокудан турар. Ленин аттыг кол-хозта үш комбайн ажалдан турар хире-линде-ле 426 гектар, Сталин аттыг кол-хозта дөрт комбайн ажалдан турда 509 гектар тараа культуралары ажаан азын-

паан, планына ам-даа 400 центер четес. Шак индыг жокудаашкындан улам тараанын чидирин база улаш болуп турар.

АКЫЖАК. (Телефон-биле.) Чаа-Хөл рай-онда Сталин аттыг колхоз күрүнеге дүжүр 230 тонна тараа планын сентябрь 18-ге ажал күсөөлтөгөн. Амгы үеде колхоз келр чымдын дүжүдүне үренин уруун куун белеткел өсөйи берген, баштай хүнере арбай, сула, чингетараа үрели-неринге 52 тонна урдунган.

Колхозтун дүжүт алышыкында узуу четкестер барын демдегелей барын бол-бас. Ажаалаа эгелөөлгөндүн бээр үр бо-лган, мыңчага чедир 4 комбайн агрегат-тары чүгө 900 хире гектарын дүжүдү ажаанган, ам-даа 390 ажал гектарын та-раазы сипта хөвээр. Колхозта 5 аът ма-шиналарындан тараа кезилгелинде оон чүгө чыгыс ажалдан турар, хол ка-дырларын база ажалдавай келген.

ЧОДУРАА. (Телефон-биле.)

Киров аттыг колхоз сентябрь 20-ге чедир 1193 гектарын дүжүдүн ажаан алган. Күрүнеге дүжүр тараазын МТС-тин ажал-даанынга натурга төлөвири-биле катал дооскан. Инчалза-даа амга чедир 500 ажал гектарын тарааны турбушаан, үрелип, улуу чидирге таваржип тура-рын база айтыр чөккөн. Шаган-Арынын машина-трактор станцияны болгаш ол кол-хозтун баштаар чери тарааны чөккү үе-нин шивтиде чидир чокка ажаан алы-рынче кичээлгеи салыры чугула негетиниш турар.

Буденный аттыг колхоз дүжүт ажаан алышыкынын 53 хуу, күрүнеге тараа ду-жаалаан 63,5 хуу күсөөлтөгөн турар. Сталин аттыг колхоз ажаан алышыкынын 68 хуу, күрүнеге тараа дужаалаан 85,8 хуу күсөөлтөгөн. Калинин аттыг, «Кызыл партизан» Ленин аттыг колхозтар күрү-неге тараа дүжүр планын күсөөлтөгөн бо-ла-даа, дүжүт ажаан алышыкынын чүгө 59—67 хуу күсөөлтөгөн.

Колхозтар баштаар черлери, эң илай-гы «Элегес» совхозтун удурут ажал-дачыларын болгаш партия организациязы-нын масса-политиктиг ажалды күштөлдө-рип турган дүжүт ажаан алышыкынын дүргөлдөр дөш организациязыг хөмчөгө-рин ап, техниканы, күштү мобилизастаар херек.

ЧОДУРАА. (Телефон-биле.)

Киров аттыг көдө ажал-агыл артеил Улуг-Хем рай-онда мал хөй колхозтарын бирээси. Ин-дыг турбузе ол колхоз мал чөм белет-кээр ажалды дыка багай организастап тур-ар. Бо чымды 3 муң тонна ситен белет-кээр планын, а херек кырында чүгө 1100 тоннаны белеткелди. Ажалынын үзүндө комбайнларын ажалдаган бөдү-дүндү салгылап кыгылаан саясаттарына беши сарактаан албаан.

Кыштаглаашкыга үлгерлиг белеткенир

Кышка белеткел эки

ЧАДАНА. (Телефон-биле). Чөө-Хемчик районда «Кызыл тараачын» колхоз бо чылым 1800 тонна сизген белеткелер планын сентябрь 20-де 1803 тонна кылдыр күөсеткен. Ол шыкша 750 тонна сизос салыр турган, оон 50 тоннаны ажыр белеткел, 30 тонна саваң база сарааттыгын. Нитининч мазыга чөм белеткелериниң акымы түргүчүлүр турар.

Мал ажылында эң-не харымысалгалыг үе кыш болур, ол талаам-биле малаңгы кажаа тургаларын четкелээр, чынылган септер ажылар база багай эвес организастванын турар. Колхоз бо чылым бүдүрүгө планын августар 104 инекке база бирозангеле 500 хой кирер ийн—мындыг чаа 3 кажааларынч тудуларын дооскан, ол шыкша хаваң фермазынга бир кажааны база кылган.

Колхозтуң фермаларында бар кажааларын хой нуруузу септеге негетинмейн турар, чүге иштинки арыглаашкынын кылдыр. Септеге чорудары көрдүнгөн мыктысыг бола маддын 12 кажааларындан 6-ы септегинен, шэр маддын 10 кажааларындан 3 кажаа белен болган. Кышка уур үүрмек септелгелерин фермалар ажылдакчылары боттары чорудуң турар.

Мал кажааларынч тудуларынч кичээнгей салыр

СЭКП ТБ-нын январь Пленуму чуртка мал ажылын хөтөждөр болгон оң продуктуун бедир талаам-биле делерейг программаны үдүргөн. Ол сорулганы чедикшикниң шиттирээрин малга кышкы үеде бүтү-ле таарымчалыг байдалды тургузганындан кол хамаарыңар.

Бо талаам-биле Барыч-Хумчик районун колхозтары элээн кемчелерин алган. Район бо чылым 8000 баш уруг, биче малдарга кажааларын кылдыр турган 6700 баш мал кирер кажааларынч тудуң дооскан.

«Большевик» колхоз мал кажааларын болган малчынар чурттага бакшынарнын тудуар-биле бо чылым марта тудуң бригадалынын составындан эш Хомушку Натиниче баштаган 15 киши составтыг тудуңулар бөдүн тургузган.

Ол бөлүк 5 кезек чөргө 1500 баш хой кирер кажааларын болган кыштактарга малчынар чурттаар 8 багыларын турган. Ал 500 баш хой кирер чыгыс ай хейирин кажааны октябрьда доозар деп турар.

«Кызыл тараачын» колхоз 1900 хой кирер 6 кажааларын, 150 инекке 2 кажааны туткан база колхоз суурунда 100 кажаа кирер чыгыс ай хейирин 2 кажааларын барык доозуң турар. Ол колхоз эрти кыштактарынч септелгелерин чорудуң турар. Мазыга хаваң, куш кажааларынч септелгелерин бүрүн доозуңган.

Ол шыкша «Комсомол 30 чылы» колхозта мал кажааларынч тудуларга багай эвес чорутуң турар. Малга четир санын чыгыс кажааларын белеткелерин районун чамдык колхозтары кичээнгей салбаан. «Ленин оруу» колхоз (даргазы эш Соломатов) мал кажааларынч тудуларынч хөтөждөр мыкты чечтири-биле белеткел албаанындан чүгө ханалары кылдынган, тудуу ара соксаан.

ЧАА-ХӨД. (Телефон-биле). СЭКП ТБн Комитетинин январь Пленумунун шиттирлерин амдырап кырынга чедикшикниң боттандырыы дөш ЧАА-ХӨД районда Сталин аттыг колхозтун ишчилери кызмак ажылдап турар. Нитининч мазыга 1700 тонна сизген белеткелер планын колхоз ажыр күөсеткен. Шыктыг чөм болур сизостун кыжын малга хоолузу уруг. Ол колхоз сентябрь 15-ке четир сизос иланын 87 хуу күөсеткен турган, а сөөлүг веделда чартык башында 150 тоннаны салды доосканындан планын ажырган азы шиттири-биле 1029 тонна сизос шыктагынган. Амгы үеде саваң, мыкты ажааң алдырчыне база кичээнгей салдынын турар.

Маддын өздүлгелерге холбаштыр бо чылым немей кылдыр дөш чаа кажаалар планын база күөсеттинген. Нитининч-биле 1200 хой кирер дөрт кажааларынч тудуңтан ишчары ханалыдан эки деп бертинген. Ол шыкша 80 баш бызага, 1000 кушка кылдынган чаа тудулар база багай эвес болган. Кыштактарда эрти кажааларын чыгылган септегинен колхоз баштаар чөри 5—5 киши составтыг ийн эвенуу тургускан, олар сентябрь 22-ге четир алды кыштактарда 18 кажааларынч септен дооскан.

ларынч тудуларынч хөтөждөр мыкты чечтири-биле белеткел албаанындан чүгө ханалары кылдынган, тудуу ара соксаан.

Ворошилов аттыг колхоз (даргазы эш Даржаа) 1000 хой кирер кажаа тудулар турган, оон тудуңуңе ам-даа кирбөөн. Ол шыкша «Совет Тыванын 5 чылы» колхоз (даргазы эш Бичен-оол) бо чылым планда көрдүнгөн мал кажааларынч кыжын белеткелерин. Бо ийн колхоз эртен чылым малга четир санын кажааларынч баш буруңга белеткел албааны биле чамдык козган шэр малдарын декабрь айга четир хар кырынга тургузуң, чаа кажааларын ооздаашкың-биле тудуң, бар кажааларга хойларын сымарлаштыр кажаалап, зоотехниктиг чурумнарнын үрөп турган чоруктар бар.

Кызыл-Мажарык МТС (директору эш Рагулин) колхозтарда мал кажааларынч тудуларынч болган септелгелерине чыгыс салбайн келген. МТС-тиң уруг зоотехник эш Трусов мал кыштаглаашкынын белеткелеринч организастарынч кошмак санын салын келген.

Колхозтар баштаар черлери болган колхозтарда партия эге организастары кыжын үеде малга бүгү таарымчалыг байдалды тургузуңган, шынгын мал кажааларынч тудуушкунун болган эргилеринч септелгелерин дүргө доозары-биле шиттирлериң кемчелерин алыр хөтөк.

М. ШОЙДАН.

Допчулалдар

Бөдөө ажыл-агыйның дуржулга станциямы бо чылым байлап дүжүттү ажээл ап турар. «Альбидум-3700» сорттун кызылтан гектар бүрүздүндөн 30, а «Москва» дээр кызылтан—35, «Заларинец» сорттун арбайы—27 центнер дүжүттү берип турар. Ол шыкша станция арбуз болган дынаның гектарындан 250, а капустаы—300 центнерни ажаап алган, оң гектарда тарытынган брүккадан 200 тонна дүжүт алдынган.

СЭКП ТБн Комитетинин июль Пленумунун шиттирлерин боттандырышкан, Бай-Хаакта райдетпур комбинатынын коллектива биче эвес көргүзүлгелер болган. Бо чылым сес айларында комбинат бүдүрүгө планын ишти продукция талаам-биле 110,8 хуу күөсеткен, шынгын металл кылырынч цехи онаалданы—18,5 хуу, даараныга цехи—36,9 хуу, мыш дилер цех—19,9 хуу ажыр күөсеткен.

Партиянын XX съездининге уткуштур калбарган социалистик чарыштың түңнелинде Тес-Хем райпоунун бүдүрүлгелери эрткин чылдардан ыраатка акн ажылдап турар. Даараныга цехи 23 муң рубльниң хөтөлдө бараанынын кылдыр турган 75,5 муңууң, туубу бүдүрүлгө 20 муңуң орнуңа 50 муң туубуңу кылган, дүс белеткелер чер планын 101,6 хуу күөсеткен. Ажылыга мергежилди, муракчы кижилер улам көвдөп турар.

Чадаана машина-трактор станциямы бо чылым туубу бүдүрүлгезин организастаан. Ол сентябрь 15-ке четир 80 муң туубуңу кылган, амгы белеткел турары 26 муң туубуңу база улаамс ажылдагыңар. Ол шыкша МТС-тин бо чылым санын тургузуң алганы чаа пилораманы бо хүнгерге четир 1500 ажык кубометр манзаларын дилген. Тудуң ажылында ол ийн бүдүрүлгелер мөөн сонгаар-даа уруг идилг болур.

Саанчыларда

Бөдөө ажыл-агыйның улам ийнай хөтөждөр дугайында СЭКП ТБ-нын төөлдүг Пленумдарынын шиттирлерин күөседир, Совет Эвилелиниң Коммунистик партиянын XX съездинингө төлөптиг укуралдыр дөш өвүр районун «Торгалыг» көдөө ажыл-агый артелиниң сүт-баран ферманынч саанчылары социалистик чарышты калбарган ажылдап турарлар.

Инектерин бызааларындан чарын саарын боттандырың, саалданы хүнде 3 кагап чорудары фермада чурумчутуңган. Саанчылар эштер М. Доппаанай болуңга быжылгадан 10 инектен 7511 литр, К. Камжааза 10 инектен 6712 литр, Ш. Давысын-оол 10 инектен 6891 литр, М. Биче-уруг 10 инектен 6133 литр, Д. Делгермаа 11 инектен 5517 литр сүт сагган. Сүт саалдынын ийни планын 10,5 айларынч дүргүздүңда 105,64 хуу күөсеттинген.

Сүт саалдынын октябрь бирге четир 125 хуу кылдыр күөседир деп, саанчылар хүлээлгө алган ажылдап турарлар.

С. САНЧАТ-ООЛ.

ЛЕНИН АТТЫГ КОЛХОЗТУҢ ХОВУЛАРЫНДА

Колхоз дүжүт ажаап алмышкымын-биле чергелештар күзүн чажар тараа культураның таргалгаанын чорудуң турар. 50 гектар «востараны хана-карактай чок» арга-биле тараан.

МТС-тиң трактор бригадалы (бригадир эш Чылаб) колхозта күсүк чер андарык-

газын агротехниктиг чуруму барымдаала-вайн чорудуң турар. Улуг-Хову-Аксын-да кур болган курулкан чер андарың турар трактористер эштер Шаамы, Серен-оол олар 90 гектар черин ханымы 4—8 сантиметр, 30—40 сантиметр ооргалыг кылдыр андарган.

Эш Чылабтың бригаданы эрткин чы-

лын 12 гектар черин багай белеткелеринден хой сизген үнгөш, тарааның дүжүдү кулу болган. Агронөм эш Сергеев, колхоз даргазы эш Федотов бригаданың ажылын хынавайн хүдөөп алганар.

Б. ДАЖЫ-ДОНДУП.

ЧАА-ХӨД.

Көдөө ажыл-агыйның улам ыңайгы көдүрүлүшкүнү дээш демиселде

Бая-Хем районун колхозчулары болган машина-трактор станциянын механиктерлери Совет Эвилелиниң Коммунистик партиянын XX съездинингө күш-ажылың чедикшиктер-биле ужуражыр дөш социалистик чарышты калбартканнар. Районун партия, совет организастары көрөөңдүг ажыл-ишчилериниң ортузунга поит-массалыг болган организастыг ажыларын күөстедирген.

Колхозтар күрүнөгө дузаар тараа план сентябрь 5-ге-ле күөсетипшен. «Ленин оруу» колхоз (даргазы эш Иванды) партия эге организастарынч секретары эш Березин күрүнөгө тараа дузаалдынын планда 71 хуу, Молотов аттыг колхоз (даргазы эш Середкин, партия организастарынч секретары эш Енак)—161 хуу, «Кызыл колхоз» (даргазы эш И. Целищев, организастарынч секретары эш Салчак) 140 хуу күөсеткенер. Ийнчар Колхозтар күрүнөгө тараа дузаалдынын ажыр күөседир талам-биле социалистик чарыштың хүдээлгелерин дүргөткөң турар.

«Кызыл колхоз» (даргазы эш Зайцев, партия эге организастарынч секретары эш Березин) күрүнөгө тараа дузаалдынын планын дүргөткөң турар. «Тилел» колхоз (даргазы эш Зайцев, партия эге организастарынч секретары эш Березин) күрүнөгө тараа дузаалдынын планын дүргөткөң турар. «Тилел» колхоз (даргазы эш Зайцев, партия эге организастарынч секретары эш Березин) күрүнөгө тараа дузаалдынын планын дүргөткөң турар. «Тилел» колхоз (даргазы эш Зайцев, партия эге организастарынч секретары эш Березин) күрүнөгө тараа дузаалдынын планын дүргөткөң турар.

күгө ажыл-агый артед 550 тонна, «Кызыл туу», Молотов аттыг колхозтар 200—200 тонна тарааны күрүнөгө садар деп хүдээлгө алган, олар ол хүдээлгезин чедикшикниң күөсүдир турарлар.

Колхозтар болган МТС сентябрь 20-ге четир тараа кезилденин 86,7 хуу, бастырылгалыг 74,6 хуу, оон иштинде Ворошилов аттыг колхоз тараа ажаап алмышкымын 91,3 хуу, «Октябрь 30 чылы» колхоз 80,6 хуу, «Ленинч оруу» колхоз 78,6 хуу күөсеткенер. Күрүнөгө тараа дузаалдынын болган дүжүт ажаап алмышкымын чедикшикниң чоруп турары комбайн агрегаттарын, колхозтарда хову бригадаларынч, тараа хүдөөп алыр белеткел черлеринч ажылынын эки организастарының-биле тайылбыратыңар. Сарыг-Сеп МТС комбайннардын болуктеп ажылдарынч организастаан. Комбайн агрегаты бүрүздүңде агитаторлар быжылгатыңган, комбайннардын болган ажаап алмышкында ажылдап турар өске-даа кижилеринч мененилгезин ол-ла черлеринч организастап келген.

Райпоунуң Бояровкада магазининин эргелекчи эш Мырмын Саргалдың тараа ховуларынын ажыл-ишчилерин, Зубовка магазининин эргелекчи эш Чернова Кара-Сугуң тараа ховуларында ажылдап турарлар улетуңур бараанынын болган аш-чөм продукттарын салдыглары эки организастаан. Эш Жирновка урутка кулбура бригадалы Саргалга, Иланига, Бүрөн-Бай-Хаакка, Бүрөн уунунда хову бригадаларына концерттерин, киноларын көргүзүң чораян.

Комбайннардын ажылынын бүдүрүчүдү бөдөөн. Колхозтар комбайннардын ажааган тарааны садал чөккө сөөртүр машиналарын, тергелиг аштарың четчири-биле тургузган, МТС комбайннардын болган тракторларын кывар, чаар материаллар-биле үзүктөл чөккө хандырган, көзүп чоруп септеге мастерскларынч организастаан. Бо кемчелдер комбайннардын ажылдарына таарымчалыг байдалды тургузган. «Октябрь 30 чылы» колхозта комбайнер эш Леонов «С-6» деп комбайн-биле 20 ашыл хүнүңде 540 гектар тарааны ажаап алган болган сезонда ажыл норманын 200 хуу күөсеткен. Ворошилов аттыг колхозта комбайнер эш Михальченко «С-4» комбайн-биле 12 ашыл хүнүңде 208 гектар, «Кызыл туу» колхозта комбайнер эш Чепрасов «С-6» деп комбайн-биле 10 ашыл хүнүңде 240 гектар тарааны ажаап алганар.

Молотов аттыг, «Тилелге», «Кызыл туу» колхозтар тараа кургалдыр черлеринч дүргө кургаткан, күрүнөгө дузаал турганар. Тараа кургалдыр черлери чок колхозтар тараа белеткел черинч тараа кургалдыр «Кубас» деп машиназынга тарааны кургалдып ап турар. Кайда-даа тараа кургалдыг ооздаашкыңа таарышпаан.

Шанардан тараа белеткел черлеринч дүргө тараа сөөртүр автомашиналарга график тургузтуңган. Ворошилов аттыг колхозта эш Лубошиков комбайндан тараа чүдүреринин норманын 250 хуу, чөлаачы эш Г. Мурыгын 200 хуу, «Октябрь 30 чылы» колхозта эш Салчак тараа чүдүреринин норманын 250 хуу, чөлаачы эш Владимиров тараа сөөртүрүңүн хүнде норманын 200 хуу, «Кызыл туу» колхозта чөлаачы эш В. Мурыгын—160 хуу, эш Сентижан тараа чүдүреринин норманын хүн-бүрдө 150 хуу күөседир

Москва. Бүгү-эвилелиң көдөө ажыл-агый делелгези. Чурута: 1954 чылым январьда Мина деп инектен төрүтүнгөн кострома уксалыг үш казыраны көргүзүң турар. Олар чаа төрүтүңгө ишти дөшүңиз 79 килограмм болган. Мина деп инек «Караваев» деп совхозтуу. Фото Л. Великининини. СЭТА-нынч фотохроникамы.

Нитининч ажыл-агыйыңа хойжунуң салыышкыны

Бая-Хем районун «Тилелге» колхозун хойжунуң Данылай хойжун баш санын өстөр, продуктууң бедир дөш кызмак ажылдап турар. Хойну чылын олардын семиттеринче, шынгын оң күсүк, кышкы, чыкы олардынмышкыныне болган ажаалдыныч ол улуг кичээнгейи салын келген, эрткин каш чылдарынч дүргүздүң хой ажаалдынын бакыратпаан.

Эш Данылайнын ажаалдында хой, оң чаш тэдү чыл бүрдө менди. Эрткин чылым төрөөн 200 хойдан 247 хураган, а бо чылым 300 хойдан 324 хураган, 40 инектен 55 анайын камгалып алган. Мал аарын бичин-ле тыпты бээр-ге, оңу мал өмчизиниң дуаламчымын-биле ол дөраан чайладырынч боттуг кемчелерин ап турган. Хойжунуң ажаап турар хойларынч күжү көчүгү семис шымырар. Кыш бүрүздүң-ле хойларын эки ажаап турарындан олар семис кыш ажып турар. Ам сентябрь 1-ге четир хойжунуң ажаалдында 838 баш хой бар.

Эш Данылай 1953 чылда 900 күш-хүнүн ажылдаш, 3 тонна тарааны, элөөн хой акшаны, 1954 чылда 1000

күш-хүнүн ажылдап, 4 тонна тарааны, 3500 рубльдин ажымы тыпкан. Бо чылым сентябрь 1-ге четир бир муң күш-хүнүн ол ажылдап алган. Нитининч ажыл-агыйында кым-ва хой ажыл кылыр болур, ол хой тарааны болган ашпаны алыр, оң материалды амдыралы улам өжиңир. Эрткин чылым ажылдап алган тараанын ден кезин ам-даа бар, а бо чылым күш-хүнгеринге ажылдап алган тараанын 40—50 хуууң күрүнөгө салар мен» деп эш Данылай чу-гаалаан. Нитининч коллективтиг ажыла-агыйынч көздүңдөгү хуу ажыл-агый-дан эрткин күштүң колхозчу амдырал боду-ла көргүскөн. Хойжунуң амдырал чурттагалымы эки, оң бодуңда бир саар инек, 2 хаваң, 20 ажык дагаалар бар.

Эш Данылай 1955 чылым февралда ажылчы чоннар депутаттарынын област Советинин депутатында сонгутаан. Область Советининч бири сессияны депутат эш Данылайнын област Советининч чанында улам өөрелгелениң талаам-биле доктаам коммисиянын кемчигүңгө сонгаан.

В. ТУМЕТЕЙ.

Алгы-кештин шынары дээш

«Алгы-кештин чиг-эди-биле чонун кал-бак хөтөлгелеринч бараанырынч бүдүрүң турар. Мындыг болгонда алгы-кешти эки шынарым ажаап кылган, белеткел черлеринч өй-шаанда дүжаары эргежөк чугула.

Алгы-кештиг чиг-эди эки шынарым ажаап кылган, күрүнениң белеткел черлеринч өй-шаанда кирер болза, үнеи болган шынары бедик болур. Бир эвес багай белеткел, үр үеде өл-шыкка азымы, инек-сөөккө шондулар болза, оон үнеи, шынары күдү болуру бидингир. Чижээ, уруг мыншынч бола маддын бири сөртүң кешти эки хөре ажааган, өл-шыкка алыспайн, хүнге, сөөккө шондурайн белеткел черинч дүжаарга үнеи уруг болур. Мындыг тур-бузе, чамдык ажыл-агыйлар, чамдык хамаатылар бири сөртүң азымын чогүр негелдеси-биле ажаап кылбайн хүнге, сөөккө шондуруң деп дымштырган үнеин, шынарын куудалдып, хой-хөй рубльди четир албайн турар. Мындыг чорук ажыл-агыйга болган хуу кижилерге уруг ко-гараалды четирин турар.

С. СЕРЕН.

Тес-Хем районун Ленин аттыг көдөө ажыл-агый артелиниң алгы-кешти багай ажаап турарындан, белеткел черинге кирип турар алгыларынч шынары күдү болуп, эң күдү сорттарга санаткынар чорук бар. Чижээ, август айда колхоз белеткел черинге 13 базыа кештери кириген, оларынч ажаалгамы багай болганындан күдүк сөрүк хүдөөп алдынган. Бир эвес ол кештеринч ажаалгамы эки болган бири сөрүк санаткынар база, прекуктыңа көрдүңгөн эргежөк чогүр хууңу нежөр турган. Алгыларынч ажаалгамы багай болганындан колхоз алаа чогүр түнүң чүгө 50 хуууң алган.

Кешти сөрүк, эът, чагалдырайн сөй-ган, хүнге, сөөккө шондурайн херик кылдыр кадырган, өл-шыкка алыспайн өй-шаанда белеткел черлеринч дүжаар болза, колхозтарга болган колхозчуларга, ажыл-чыннарга болган албай-хаакчыларга ууг ажыктыг болган бүдүрүлгелеринч алгы-кештен кылып үндүрүң турар барааныры шынарым болур.

Таарыштыр тургузар херек

Чонунч ажыл-агыйне болган амды-рал-чурттагалыңа таарымчалыг бай-далдарын тургузар дөш бистинч чурту-вуста бүтү-ле кемчелерин ап турар. Кы-зыл хоорайнын чурттакчыларынын ажылдарыга база культуруг амды-рал-чурттаарыга эргежөк чугула эштиг аргаларын тургузарынын бүтү-ле аргала-ры хоорайда бар.

Мындыг турбузе ол аргаларын четир ажылаам чоруктарынч тодаргай фак-тыларынч бирөөнн Кызыл хоорайнын чунар-бакшында тургустунган байдал-дан база көрүтүң болур.

Хоорайнын чунар-бакшынын эртеннинч 6 шактан эгелен, хүнүң ажылдап тур-рар. А ийнчарга мыда ажылдап турар бөфет болган парикмахерск эртеннинч 8 шактан эгелен ажылдар. Оң ужу-рунда бөфеттен саваң, эът-дүбүттү, ар-жык, устар садып алыр дөш кижилер, парикмахерскка бажынын дүгүн, са-зын чүдүдү алыр дөш кижилер 8 шак-чедерин манаар ужурга таваралып турар. Бо черлерин чунар-бакшынын ажылдар-шагында чагырты ажылдамып болурунч аргамы чөре бар. Хүндүс ажылдап турар кижилеринч эрге-ажыктырын барымда-лар болза, ол черлеринч (бөфеттин, пар-икмахерскканынч) ажылдар шаптарың таарыштырар херек. Оон ийнай парикма-херскканынч ажылдакчылары ажылга ке-лир шагындан ооздап келири база ча-чыл болган.

Чунар-бакшынын туз-тус дугаарла-рынга ийн кизи чунарга, оларынч ийн-дирогонен хөдөш төлөткөң турар. А мындыг практика өске хоорайларынч чу-нар-бакшынардында чок болуу турар. Мөөң ужуру база-ла бидинмес. Чамдык кижилер оңу хоорайнынч чунар-бакшы-нын экономика талаам-биле сонзагай байдалы кылдыр тайылбырлап турар. Ол «сонзагай байдалды» дүрүмчүдүчүз бо дугайын тодарлап болза чогүр.

Чунар-бакшынын өрөөдерининч бирөө-зинге күөлдүг кижилеринч хевин хаар-пын базар тусуай черин организастарынч эргежөк чугула. Бир эвес оңу организас-тар болза, хоорайнынч чонун байырап көөр алаар.

Устүңде айтылган чүдүлгелеринч чонунч чөнтүг негелдесинч таарыштыр органи-заастар дугайында хоорайнынч коммунал ажыл-агый кылдың (эш Ищенко), гор-по баштаар чери (эш Кожевни) боттуг кемчелерин алыр херек.

К. СЕРЕН.

Харызаа ажылында четпестерни чайладыр

Чөө-Хемчик районун харызаа конто-рарынын ажылында ууг четпестер бар болуу турар.

Телефон харызаамы көдөө Советтер ар-азында доктаамал эвес, Чыргакы көдө Со-ветте Калинин аттыг колхозта телефон бар-лаа болза, херек кырында ажылдавайн турар.

Почтачы эш Кузнецова, совдепчатыга ажылдап турар эш Черноусова ажылчы чоннардын болган албай организастарынч чыгылгаларын өй-шаанда четпестер берейн турарлар. Районунч ууг суудуга «Шын» солун август 18-тен 25-ке четир, август 30-ден сентябрь 5-ке четир кел-бөөн. Эш Бахмандининч августта чагыткан «Шын» солуну сентябрьнч 17-ге четир келбөөн.

Контораның кассир эш Макарошина кел-ген кижилерин манадыр, келген хөреңниң ужуру-чөвүң чугулаан кижилерге эелдек эвес, хөректөөр чоруу бар.

Улустуң шилчидилгези эелеринге чет-пейн будалыр, байнаар-даа барганын бидинмес чоруктар бар. Чадаана көдөө Со-веттинч хамаатымы эш Непомещинаның 100 рубльдин шилчидилгези байнаар-даа барганы бидинмес болган.

Харызаа контораларынч начальныг Буков харызаа ажылында четпестерни узуу-лаа талаам-биле калдыг-даа кем-чек албай, чонунч негелде хомудалын өй-шаанда харызылап берейн турар.

К. ШУЛУУ.

Харысалга чок чоруктуң түңнели

Сүт-Хөм районун Сталин аттыг көдөө ажыл-агый артед бо чылым 25 га карто-фельды тарып озурташ, оон чайгы ажаалгазын, суггарыламын чыгыс-даа калап чорутпаан. Но

КНО-нун Кол Ассамблеясының X сессиясында

Кол комитеттин хуралы

НЬО-ПОРК. Сентябрь 21-де хундус Кол комитеттин X сессиясынын хун айтырымларын бадылаар дугайында Кол Ассамблеяга сүмелерин хүдээп алыр болгаш айтырымларын оон комитеттеринге хуваар ужурут хуралы болган.

Кол комитет хун айтырымларын чамлымын чүдүдү деп көргөн, мында 68 пункттар кирип турар. Хун айтырымын эң чугула пункттарынын бирээси болза, чөпсөгөлөнүшкүнерин дүжүр талазы-биле КНО-нун комиссиянын илеткели база «Чөпсөгөлөнүшкүнерин кызмар болгаш атомнуг, водородтук база массалык узуткаашкынын чөпсөгөлөнүшкүнерин хорутуу дугайында» айтырымны талазы-биле улустар аразын конвенциясын (перэонин) чарар дугайы болуп турар.

Атомнуг энергияны тайбың сорузгаларга ажыглаар талазы-биле август 8—20-де Женевега болган улустар аразын конвенциясынын дугайында КНО-нун чингине секретарынын илеткели база сессияга чугаалажыр.

Экономика талазы-биле кошкак хөгжүдөлүг чурттага дуза көргүзөрин дугайында, Мурнуу-Африка Эвилелинде раса талазы-биле ылай көрүшкүндүн дугайында, боттары баш билинин шиптирлешиме девискарларын дугайында болган өске-даа айтырымдарын сессиянын хун айтырымдарына кирип турар Кол Ассамблеяга сүмелерин Кол комитет шиптирлеш.

Оон соонда Кол комитет Грециянын төлөөлөрүнүн саналдамын Кипр дугайында айтырымны X сессиянын хун айтырымына кирип турар дугайында айтырымны чугаалажыр.

Англиянын төлөөлөрүнүн Наттинг ол чүдүлү кирип турар дугайында болза, Кипрдин бот шиптирлешиминин дугайында эвес, харын ол ортудукту Грецияга каттыштырып турар дугайында чоруп турар деп ол чугаалажыр. Кипрдин чонун «борум-чурум чок чорутарга болгаш күчүрөшкүне таварыштырып» турар дөш Грецияны Наттинг бурдууламын турган.

Грециянын төлөөлөрүнүн Мелас болза Наттингке харылашкан. Кипрдин грек чону бот шиптирлешимин эргине негеп турар болгаш Кипрдин чону КНО-да төлөөлөрүнүн барымдалаш Греция ол айтырымны КНО-да кирип турар деп чүвени онзалап демделген.

АКШ-тын, Франциянын, Чаз Зеландиянын, Норвегиянын төлөөлөрүнүн болгаш чаккайгыч Кипр дугайында айтырымны хун айтырымына кирип турар дугайында болган.

Оон соонда Совет Эвилелинин төлөөлөрүнүн В. В. Кузнецов санал берген. Кипр дугайында айтырымны Ассамблеянын хун айтырымына кирип турар негез. Комитетке болган чугаалажыга ол айтырым эң улук кичөөгөйли ээдирип турарын көргүскен болган КНО-нун амгы сессиясына көрдүгөн турар ужурут деп Кузнецов чугаалажыр. Уставга дүүштүр КНО ол айтырымны көр эргине болгаш ботунун сүмелерин бээр ужурут, ол чорук КНО-нун аталарын бедидеринге иди бээр.

Ол айтырымны Кол Ассамблеянын IX сессиясынын хун айтырымына кирип турар болган СССР-нун төлөөлөрүнүн ону кыпир дөш бадылаамы билип турар болгай деп Кузнецов саткандырар. Эрткен чылдын болушкуну ол айтырымны КНО-улам-на кичөөгөйлиг көр ужурут деп чүвени көргүскен. Ол районда байдал нарымын, а чамдык күрүмдерин аразында харылдаар өң-не дүшкүлүг апарган. Ол дөшөгө Кипр дугайында айтырым сессиянын хун айтырымына кирип турар ужурут деп чүвени көргүзүп турар.

КНО-нун Уставы Кипрге бот шиптирлешим эргине берип турар. Мычангаш СССР-нун төлөөлөрүнүн Кипр дугайында айтырымны КНО-нун Кол Ассамблеясынын X сессиясынын хун айтырымына кирип турар дугайында Грециянын саналын дөштүрүп турар деп В. В. Кузнецов түнөп чугаалажыр.

Кипр дугайында айтырымны Ассамблеянын хун айтырымына кирип турар дөш СССР-нун, Польшанын, Мексиканын болгаш Египеттин төлөөлөрүнүн бадылаамы: 7 төлөөлөр, оон ичинде АКШ-тын, Англиянын болгаш Франциянын төлөөлөрү удуу бадылааннар. Дөрт төлөөлөр, оон ичинде Талландиянын болгаш Эфиопиянын төлөөлөрү бадылаашкын үезинде дадалашкан.

Кол комитеттин даразындагы хуралы сентябрь 23-те болган.

КНО-нун Кол Ассамблеясынын X сессиясында СССР-нун төлөөлөрүнүн башкыны В. М. Солотов сентябрь 21-де Югославиянын Даштыкы Херектер Министри болгаш оон төлөөлөрүнүн башкыны К. Попович-биле ужуражып, оон-биле беседа кылган.

Оулу хоорайнын чурттакчыларынын митингизи

ХЕЛЬСИНКИ. «Тювчасан Саномат» солуунун дынатканын өзүгээр алдыга, «Финляндия—Совет Эвилели» деп илеткелин омурт организацианын чымылдырган Оулу хоорайнын болгаш ол казынын чурттакчыларынын хуралы ол хоорайга болган. Ол хуралдын киржикчилери Москва чугаалажымыннар-биле холбаштыр сеткилдн ханымын оөрүшкүнү илеткелин турар телеграммаларын Финлянд Республикасынын Президентин Ю. К. Паасикивине болгаш СССР-нун Министрлер Чөвүделенин Доргамы Н. А. Бузганинга чоруткан. Поркала-Удтун девискарин аренда дугуражажымын хуузаащын дөштүрүп турар Финляндияга дөдир эдидип бээр деп Совет чакатын шиптирлешим дугайында дындажымын Оулу хоорайнын болгаш оон казынын чурттакчыларынын улуг өөрүшкү...

Аргентинада болушкуннар

НЬО-ПОРК. Буэнос-Айрестен Ассошиэтед Пресс агентственин корреспондентинин мөдөөлөп турары болза, Кордоба хоорайда национал чакатын тургустунанын дугайында туралыкчыларын команддыламы сентябрь 21-де эртен чарлаан. Мөдөөде айтып турары болза, чакатын тура-халышкан шериин команддылажымы генерал Эдуардо Лонарди баштап турар.

НЬО-ПОРК. Шериг хунтаанын төлөөлөрү, Перонун дүшкөн соонда эргечыгынын боттарынын хонуга алгаш, тура-халышкан шериин-далай күштеринин команддылажымы адмирал Рохас-биле оон «Аргентина» деп крейсеринге дугуражымын эргелеп деп америк информация агентственин корреспондентинери Аргентинадан мөдөөлөп турар. Хунтага идедиг боту шериин чугаа чокка дүжүк бөрин болгаш Аргентинанын президентини турган Перонун судка бөрин тура-халышканынын төлөөлөрүн негеп турарлар.

НЬО-ПОРК. Буэнос-Айрестен Юнайтед Пресс агентственин мөдөөсүндө чугаалап турары болза, генерал Хосе Молине баштап чыгырчык шериин хунтамын тура-халышканынын команддыламын салган бүтү негеделерин хүдээп алган.

Тура-халышканынын төлөөлөрүнүн биле чугаалажымыннар дугайында шериин хунтамы дымнап чарлаан деп Буэнос-Айрестен Ассошиэтед Пресс агентственин корреспондентини мөдөөлөп турар. Хунта-биле тура-халышканынын удурутчуларынын аразында тайбың дугуражымы кылдыган болгаш Аргентинанын президентинге тур генерал Эдуардо Лонардин томуйлаанын дындажымы айтып турар.

Ассошиэтед Пресс агентственин корреспондентинин болууну мөдөөсүндө айтып турары болза, генерал Лонарди америк...

Соңгу-атлантика эвилелинин иштики чөрүлдөөлөрүнүн дугайын француз журналдын бижип турары

ПАРИЖ. Улустар аразынын харылдаарында дүшкүрүтүп чорутуу эзелтен кошкан байдал болгаш улус массаларын тайбыңче өзүп турар чүктүлү болза, «хунтун политиказын» база чаз дайымын бедидерин кол мыйнаш кылган алган ботуруге шынтыгы бергелерин таварыштырып турар. Даймызыр утланышкын чаз бергелерге таварыш турар соңгу-атлантика эвилелинин иштинде байдала хамаарыштыр статьяны «экспресс» деп недела санында үнер француз журнал паралаан. Ол журналдын болуп турарын өзүгээр алдыга, дайымын айымалын эвезежени соңгу-атлантика эвилелин кошкандык, а оон составында кирип турар анык боту чурттарынын аразында чөрүлдөөлөр күштөгөн болгаш чамдык үелерде эң чидик көшүрүлүп болуп турар.

Недела санында үнер журнал илангыя НАТО-нун киржикчилери Грециянын болгаш Турциянын аразында чөрүлдөөни айтып турар, «Кипр дөш тыптык берген англия-грек чөрүлдөөлөр грек-түрөк чөрүлдөө кылдыр хуудуруп», «чаргы чарыкчынын» ролун онзалар деп Англиянын орджажымынын ужурунда ол чөрүлдөө болу берген. «Ол чөрүлдөө өң-не чидилгенге, кичаарга гректер Турция-биле болууну эвилелин колдуунда үскенер. НАТО-нун сентябрьда болуп шериин макевраларына грек шериин киришсе, а...

«Юманите» солуунун дындажымы-биле алдыга, сентябрь 17-де Нор болгаш Пале-Бале департаментинин хөмүр даш баскенин 20 мун ажилчыларын 24 шактын дуртуунда ажил соксаткан.

Хөдөлүшкүнерин чангыс ай болуурун дөштүрүп кылдыр Гонфреваль-Л оршеле (Адыкы Сена департаментин) нефть болбазырадып ажилдаар заводтарын 1800 ажилчыларын ажил соксатканын болуп турар. Ажил соксаткан турарлар заводтарын дуртууга бажычыларын эзелп алганын.

Соңгу хунтерин Парижтин эзелк чокруттарына — Монтреде, Сен-Дениде, Блан-Менеле болгаш өске-даа пункттарда металл болбазырадып дуртууга берге кыска үенин ажил соксатканын нары болган.

«Вима» болгаш «Батмерини» солуунарын дындажып турары болза, парламентадын депутаты Райтис (Лариса хоорайдан) парламентадын президиумунга мооң аздада негеделин кирип: «Грек парламентадын депутаттарын Совет Республика келирин чалаан СССР-нун Дөдди Советинин декларациясына чте харын бербөунд чакаткан болгаш парламентадын даргазындан айтырып турар? Эске чурттарынын парламент төлөөлөрү болгаш чамдык күрүмдерин удурутчулары СССР-ге чорашып келгенин азы чорутуп деп турарын бөзүн соонда чте харын чогуз? Уш таладык балкан эвилели Турциянын буруузу-биле шагда-ла өлгөн деп чүвени санап көрүшкөн, Грециянын парламент төлөөлөрү Россияга орук аайы...

Редактор Д. О. БЕГЗК...

Болгариянын Улус Республикасы. Димитровградтын кудумчуларынын бирөөсүндө. СЭТА-нын фотохроникасы.

Пассажирлерни болгаш чүктөрүн самолёттар-биле дажыглаар дугайында СССР-нун болгаш Индия Республиканын аразында дугуржулга

СССР-нун Министрлер Чөвүделенин чанында Хамааты ужурутчу флөдунун Кол эргелелин чалаанын өзүгээр сентябрь 16-дан эгелен индий күрүмүн «Эйр Индия интернейшл корпорейшн» деп ужурутчу компаниянын төлөөлөрү Москвага турар.

Болган чугаалажымыннардын түнелинде Хамааты ужурутчу флөдунун Кол эргелелин болгаш Эйр Индиянын аразында көмөрүн казы ачылдыгында дугайында дугуржулгага 1955 чылдын сентябрь 20-де Москвага ат салдыган.

Кыдатта чаа хөмүр даш шахталары

ПЕКИН. Силыхуа агентственин дамчытканын өзүгээр алдыга, Совет Эвилелин дүзүлүшү-биле туттунган болгаш эң сөөлүг сайыраганга техника-биле деринтенген Хунань хөмүр даш бассейнинде ийи чаа хөмүр даш шахталарын сентябрь 21-де ажылапта кирипкен.

Хөмүр даш шахталарын ажылапта кирип турар. Хөмүр даш үлетпүрүнүн министринин орадажымын Суй Да бөм амгы үенин өң-не чаа техника-биле чөпсөгөлөнүшкүн чаз хөмүр даш бурдуугалери...

Моол улустуң КУДР-га дузаламчызы

ПХЕНЬЯН. Борейнын төп телеграф агентственин дамчыдып турары болза, август 23-тен сентябрь 8-ке чедир үенин дуртуунда КУДР-нун мал ажылын хөгжүдөрүгө моол улустуң чорутканы 30 мун ажып баш хойлар республикада келген. Ол хойлар көдөө ажил-аттын 400 кооперативтеринин аразында хуваатынган, ол кооперативтер моол хойларын КУДР-да өстүрүп турар нары дүктү хойлар-биле хайнактап турар, чартык нарын дүктү хойларын өстүрер.

В. И. Ленинни Чогаалдарынын 24-ку томун словак дылда үндүргени

ПРАГА. Чехословак телеграф агентственин дындажканын өзүгээр алдыга, Словакиянын политикадык литература номна...

СССР-биле ГФР-нун аразында дипломаттыг харылдааларны тургускан дугайында дугуржулгаларны ГФР-нун чазанын бадылааны

БЕРЛИН, сентябрь 19-га. СЭТА. АДВ агентственин дындажымы-биле алдыга, Совет Эвилелинин болгаш Герман Федералык Республиканын чакатын төлөөлөрүнүн аразында Москва чугаалажымыннардын үезинде чедип алдыган СССР...

«Кыдат ылап-ла чаартынган»

БЕЙРУТ. Дамаскад делегей ярмарказына Кыдат Улус Республиканын киржигешине хамаарыштыр база кыдат павильонга киржүүлөрүн улуг сонуургалын демделешкан. «Аль-ваай» деп сирий солу «Кыдат — хосталганын чурт» деп чүдүгө «дөрт чылдын иштинде делегей аразында ону хүдээп турар, делегейде эң улуг күрүмдерин бирээси болу берген» Кыдат Улус Республиканын чедикшилеринин дугайын бижип турар.

КНР-нун иштики амдыралында болган улуг чарыкчыларын солуун айтып турар. Кыдат бүтү тала-биле чаартынган ботунун хамаатынын эргелеринин, ботунун социал тургузуунун, ботунун экономикаын организастаарынын, биче националдарын байдалын талазы-биле, кыдат улус дыка улуг чедикшилерин чедип алган... «Кыдат биле Сириянын харылдаанын бажылары болгаш ден эргеге база байлыкчыга ажыктык болурунга үндөйлөш оң-биле сандык солуучулунун калбартын бистин чазакты кыйгыларын боттарынын хүдээгөс деп санап турар бис. Империялдан болгаш дарыядан хосталган, чону 600 миллион кижжи болуп турар улусчу Кыдатты хүдээрин кыйгырып тур бис» деп солуун мөдөдөп турар.

Сан-Марино республиканын капитан-регентилеринин соңгулдалары

РИМ. Сентябрь 16-да Сан-Маринога (Апеннин чартык ортудукта улуг өвөс тускай бот-эргелин күрүне) республиканын бө чылдын август 14-те сонугулан улуг чөвүделенин (парламентинин) бири хуралы болган. Улуг чөвүделенин составына 35 коммунистер болгаш социалистер, 23 христиан демократтар болгаш 2 социал-демократтар кирип билинган. Уж хуралга капитан-регентилерин (күүсөкчи эрге-чатыргаларын организастаарынын улуг хуусада соңгулар болгаш чактык өзүгээр республиканын хоорай болгаш көдө чонун төлөөлөп турарлар) соңгулдаларын чоруткан. 1955 чылдын октябрь 1-ден 1956 чылдын март 31-ге чедир чартык чылда капитан-регентилерге коммунист Майани болгаш социалист Буади олар сонугуланнар.

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕСИ: Кызыл, Шетянкы кудумчуу, бажык №3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 3—62, редакторун орадажымынын, иштики информация кылдыжыкы—3—88, хармысалгалык секретарынын 4—98, партияж амдырал, пропаганда, үлетпүр болгаш транспорт, көдөө ажил-аттын калдыктеринин 3—68, культура болгаш амдырал, чагаа калдыктеринин база бухгалтериянын—3—...